

BETÆNKNING**Afgivet af Lovudvalget****vedrørende**

EM 2023/49: Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut anmodes om snarest – og i samarbejde med et Inatsisartut udvalg – at sikre den videre behandling af det udkast til en forfatning for Grønland, som Forfatningskommissionen har udfærdiget. I det videre arbejde skal blandt andet indgå inddragelse af borgere, uddannelsesinstitutioner og interesseorganisationer.

Fremsat af Inuit Ataqatigiits Inatsisartutgruppe

EM 2023/74: Forslag til Inatsisartutbeslutning om at Naalakkersuisut pålægges at skabe mulighed for dialog blandt befolkningen om Forfatningskommissionens udkast til en forfatning.

Fremsat af Siumuts Inatsisartutgruppe

Afgivet til forslagenes 2. behandling

Udvalget har under behandlingen senest bestået af:

Medlem af Inatsisartut Anders Olsen, Siumut, formand

Medlem af Inatsisartut Hans Enoksen, Naleraq, (Suppleant for Emanuel Nûko)

Medlem af Inatsisartut Pipaluk Lynge, Inuit Ataqatigiit, (Suppleant for Harald Bianco)

Medlem af Inatsisartut Asii Chemnitz Narup, Inuit Ataqatigiit

Medlem af Inatsisartut Kuno Fencker, Siumut

Udvalget har efter 1. behandlingen den 12. oktober under EM2023 gennemgået forslagene.

Forslagenes indhold og formål

Forfatningskommissionen har nu afleveret sin betænkning med udkast til en forfatning for Grønland.

EM2023/49

Inuit Ataqatigiit finder det meget vigtigt, at der sker en grundig opfølgning på Forfatningskommissionens betænkning i et tæt samarbejde mellem Inatsisartut og Naalakkersuisut.

Endvidere finder Inuit Ataatigiit det vigtigt, at opfølgningen indbefatter dialogmøder med borgere, uddannelsesinstitutioner og interesseorganisationer, suppleret med borgeroplysning. På den baggrund er det Inuit Ataatigiits ønske, at Naalakkersuisut og Inatsisartut i samarbejde sikrer en grundig, inddragende og flerårig proces.

EM2023/74

Siumut mener ligeledes, at den forestående opgave består i, at dialogen med og iblandt befolkningen om udkastet til forfatningen skal begynde.

I 2024 skal Forfatningskommissionens betænkning derfor distribueres til befolkningen i en letlæselig form.

Efter endt dialog vil der skulle tages stilling til afholdelsen af en folkeafstemning.

Førstebehandling af forslagene i Inatsisartut

Naalakkersuisut tilkendegav, at det nu er afgørende, at der kommer en bred offentlig debat om landets fremtid. I den forbindelse blev det oplyst, at Naalakkersuisut allerede har igangsat et arbejde for at skrive Forfatningskommissionens betænkning i et letforståeligt sprog, som kan uddeles til befolkningen. Endvidere ser Naalakkersuisut meget gerne, at medlemmerne af Forfatningskommissionen foretager en rundrejse i landet for at møde befolkningen, præsentere udkastet og få den direkte dialog med landets borgere. Naalakkersuisut tilsluttede sig således forslagsstillernes formål om, at der arbejdes videre med udkastet til en forfatning for Grønland, men fremsatte følgende ændringsforslag:

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at udarbejde – en plan for, hvordan der kommer en bred offentlig debat om udkastet for en forfatning for Grønland, som senest under Forårssamlingen 2024, forelægges for Lovudvalget i Inatsisartut til kommentering.

Naleraq anførte, at det er vigtigt, at en grundlov er letforståelig for befolkningen såvel som fremtidssikret. Det er også vigtigt, at en grundlov hverken er detailstyrende eller gør borgerne til lovbrydere, fordi den ikke tager hensyn til deres dagligdag. På den baggrund har Naleraq revideret forfatningsudkastet og fremkommer derfor med følgende ændringsforslag:

Forslag til Inatsisartutbeslutning om at Naalakkersuisut pålægges at sætte det reviderede forfatningsudkast på 24 paragraffer i høring, og give mulighed for debat blandt grønlændere om udkastet, der skal munde ud i en Inatsisartutlov senest til efteråret 2024, om folkeafstemning.

Demokraterne finder, at der allerede er brugt rigtig mange penge på forfatningskommissionens arbejde.

Endvidere har forfatningsarbejdet i høj grad fungeret som symbolpolitik. Det reelle lange seje træk med at reformere landet, så det bliver klart til selvstændighed, er derimod gået i stå.

Der er først brug for en forfatning, når landet er tæt på selvstændighed.

Demokraterne indstiller derfor begge forslag til forkastelse.

Atassut er modstander af en forfatning i den nuværende situation, da det først gælder om at løse de basale udfordringer i samfundet. Atassut vil f.eks. hellere bruge kræfterne på at forbedre sundhedsvæsenet.

Endvidere er Atassut træt af, at der bruges så meget tid og ressourcer på at prioritere statsdannelse. Som følge heraf ønsker Atassut, at en folkeafstemning om statsdannelse afholdes før forfatningen færdiggøres. Atassut fremsætter derfor følgende ændringsforslag:

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at der foretages en folkeafstemning om statsdannelse inden forfatningsarbejdet færdiggøres.

Udvalgets behandling af forslagene

Udvalget har behandlet de to beslutningsforslag fra henholdsvis Inuit Ataqatigiit og Siumut, samt de tre ændringsforslag fra henholdsvis Naalakkersuisut, Naleraq og Atassut.

Et enigt udvalg støtter Naalakkersuisuts ændringsforslag.

Udvalget er enig med Naalakkersuisut i, at det er vigtigt med en bred offentlig debat om udkastet til en forfatning. I den forbindelse anser udvalget det for nødvendigt, at der gennemføres en informationskampagne.

Endvidere ønsker udvalget at bemærke, at Forfatningskommissionen er ophørt. Som følge heraf vil det ikke være muligt uden videre at trække på dens medlemmer, når det gælder deltagelse i offentlige debatter og informationsvirksomhed. Udvalget finder det derfor naturligt, at bl.a. politikerne og de politiske partier påtager sig disse opgaver.

Forslagenes økonomiske konsekvenser

Det fremgår af § 33, stk. 1, i Inatsisartuts forretningsorden, at de økonomiske og administrative konsekvenser ved realiseringen af beslutningsforslag skal beskrives i forslagets begrundelse.

Udvalget har noteret sig, at de 2 forslag i overensstemmelse hermed angiver de økonomiske konsekvenser ved forslagernes realisering således.

- EM2023/49: De økonomiske og administrative konsekvenser vil afhænge af, hvordan den konkrete opfølgning på Forfatningskommissionen betænkning gribes an, omfanget af borgerinddragelsen og hvorledes den skal ske. Det kan til sammenligning oplyses, at der på finansloven for 2008 var afsat 4, 26 mio. kr. til opfølgning på Den Grønlandsk-danske Selvstyrekommissions betænkning. Bevillingen dækkede såvel lønudgifter som udgifter til informationskampagne, herunder borgermøder. Bevillingen til borgermøder blev dog efterfølgende på tillægsbevillingsloven forøget med 1,4 mio. kr.

- EM2023/74: Siumut-gruppen foreslår, at Forfatningskommissionens betænkning distribueres til alle husstande og i en letlæselig form, og at dette gennemføres i det nye år. Som følge deraf regnes det for nødvendigt med to heltidsstillinger med koordinerende funktioner, og at processen vil vare i to år. Årlige omkostninger er estimeret til to millioner kroner. Siumut gruppen er vidende om, at efterfølgende tilpasninger kan blive nødvendige.

Udvalgets indstillinger

- Et enigt udvalg indstiller Naalakkersuisuts ændringsforslag til vedtagelse.

Med disse bemærkninger, og med den i betænkningen anførte forståelse, skal udvalget overgive forslagene til 2. behandling.

Anders Olsen
Formand

Hans Enoksen

Pipaluk Lyngø

Asii Chemnitz Narup

Kuno Fencker